

A Kulturális Közfoglalkoztatási Programról

Hegyesi Judit és Ditzendyné Frank Mariann
– 2013 szeptemberében

Hegyesi Judit

A Nemzeti Művelődési Intézet Kulturális Közfoglalkoztatási Programjának szakmai célkitűzése, hogy a közösségi munkások hálózata által a térségi kapcsolatok és társadalmi szövetek megerősödjenek, erre alapozva fejlesztési folyamatok legyenek elindíthatók, a települések vagy településrészek kulturális és társadalmi tevékenysége aktívabbá váljon, a helyi közösségek bekapcsolódjanak a helyi és térségi társadalom- és gazdaságfejlesztési folyamatokba. Ezeket a folyamatokat a településeken élő közösségi munkások tudják generálni, támo-

gatni. Alkalmazásuk ma még nem elterjedt Magyarországon, szemben például Franciaországgal, Angliával vagy az Egyesült Államokkal, ahol a közösségi munkás elismert, önálló társadalomfejlesztő. A program sikere érdekében a Kulturális Közfoglalkoztatási Program számára olyan speciális képzés került kidolgozásra, amely figyelembe veszi mindazokat az elvárásokat, amelyeket a társadalomfejlesztés, illetve a közösségek támogatása igényel.

*

M. A.: *Ha egy programnak két vezetője van, s feladataik jól megoszlanak, célszerű mindkettőtől megkérdezni, hogy ki-ki miért tartja fontosnak a megvalósítandó programot. Előbb Hegyesi Judittal, aztán Ditzendyné Frank Mariannal beszélgetek.*

Hegyesi Judit: A Kulturális Közfoglalkoztatási Program azért nagyon fontos, mert négyezer embernek fél éven keresztül értékteremtő munkát tud adni a kultúra területén. Olyan munkát, ami a más közhasznú programokhoz képest magasabb végzettséget, kapcsolatteremtő készséget igényel. A 6 hónapos közfoglalkoztatásnak hozadéka – hiszen a közfoglalkoztatási forrásból nem lehet olyan

bérezést biztosítani, hogy ezeknek az embereknek a megélhetését teljes mértékben segítse – az a hihetetlenül kiterjedt kapcsolatrendszer, ami jellemzi ezt a területet, s amellyel ha tudnak élni, akkor a fél évet követően biztosan el fognak tudni helyezkedni. Ez lesz az egyik lehetséges kitörési pont. A másik, hogy az elkövetkezendő években a kultúra területe uniós forrásokból komoly forrásokhoz fog jutni, és ezekből a forrásokból a kulturális területen foglalkoztatottak száma nőni fog, és ebből a 4 ezer emberből közöttük lesznek sokan.

M. A.: *Mit tudunk a program indulásáról?*

H. J.: A program szerveződik. Decembri elsejei indulás esetén két hónap áll rendelkezésre ahhoz, hogy a teljes rendszer felálljon és 4 ezer ember kerüljön alkalmazásba. Nincs még egy olyan rendszer Magyarországon, amelyik képes lenne erre, mint ahogy a Nemzeti Művelődési Intézet képes – a megyei irodái által.

M. A.: *Mit fog csinálni a 4 ezer ember, mi az elvárás velük szemben?*

H. J.: A 4 ezer ember tevékenységi körébe fog tartozni a helyi értéktárakkal kapcsolatos feladatvégzés, részt vesznek a helyi közösségek segítésében, szervezésében. A partnerszervezetek nagy többsége helyi önkor-

mányzat, sok partnerszervezet civil szervezet, és vannak intézmények. Van köztük egyházi szervezet, különböző speciális területekkel foglalkozó szervezetek, akár fogyatékkal élőkkel, és vannak kisebbségi szervezetek.

Aki részt szeretne venni a programban, az előzetesen a Munkaügyi Hivatalnál kellett, hogy regisztráltassa magát, a Munkaügyi Hivatal volt hivatott megnézni, hogy az illető megfelel-e a Kulturális Közfoglalkoztatási Program kritériumának, ez pedig az érettségi bizonyítvány.

M. A.: *Mikor kerül sor a kulturális közfoglalkoztatottakkal való első találkozáshoz? A képzésükön?*

H. J.: Találkozunk velük november 1-je előtt, az Országos Kulturális Közfoglalkoztatási tájékoztató napon. A partnerszervezetekkel és velük találkozunk – személyesen.

M. A.: *És a képzések?*

H. J.: Jelenlegi terveink szerint legkésőbb január végéig bezárólag mindenhol az országban megvalósulnak. 3800 fölötti azoknak a létszáma, akik egy 40 órás képzésben vesznek részt. A képzés 5 napos lesz, programja a helyi igények figyelembe vételével alakul.

M. A.: *Tartozik a képzésbe az elméleti részen kívül olyan egység is, amikor láthatnak használható, jó gyakorlatot?*

H. J.: Igen, minden megyében. Voltak előzetes felmérések, felkérések, hogy azok a szervezetek, amelyek ezen a területen szakmailag kiválóak, bemutatassák jó gyakorlataikat. Minden megyében előzetesen egyeztetett képzési helyszínek vannak, járási központokban, integrált közösségi és szolgáltató terekben, művelődési házakban.

M. A.: *A rendszerről és a lebonyolításról még néhány szót.*

H. J.: Olyan rendszer áll fel, amely a jól működtethetőségen túl biztosítja az abban részt vevők kompetenciáit. Fontos, hogy a feladatok jól körülhatárolhatóak legyenek és számon kérhetők, ez biztosítja a rendszer alapját. A 19 megyei irodavezető munkáltatói jogokat kap a főigazgatótól a közfoglalkoztatottak tekintetében. Minden megye – attól függően, hogy hány fő közfoglalkoztatottat foglalkoztat – 6-8 asszisztenssel rendelkezik majd. Ők a pénzügyi, munkaügyi feladato-

kat fogják végezni. A közfoglalkoztatottaknak lesznek munkavezetőik, akik járási szinten segítik, koordinálják tevékenységüket. Egyben összekötő kapcsolatot biztosítanak a kulturális közfoglalkoztatottak és a megyei iroda felelős vezetői között. Az intézet központja folyamatosan felügyeli és segíti a megyei vezetők munkáját képzésekkel, tanácsadással. Illetve olyan tevékenység- és feladatlistával, ami lépésről lépésre leírja a feladatot, s így, ha egy részfeladaton túl vannak, kipipálják, aláírják. Így a saját munkájukat is tudják követni, illetve látszik, ha valaki elakad, ha szüksége van segítségre. Így áll össze a rendszer. Természetesen a központba is kerülnek asszisztensek, közfoglalkoztatottak. És már a program elindítását megelőzően, október 1-jével csatlakoznak a megyei irodákhoz asszisztensek, akik szintén közfoglalkoztatottak vagy megbízásos szerződés keretein belül segítik a 4 ezer fős közfoglalkoztatotti állomány felvételét.

M. A.: *Mi a munkamegosztás a két programirányító között a közfoglalkoztatást illető feladatokban?*

H. J.: Mariann az intézet megyei irodavezetőivel tartja a kapcsolatot, s velük és általuk végzi a munkáját, én rendszert építék, projektet vezetek és koordinálok.

M. A.: *Mi van még hátra a program indulása előtt?*

H. J.: A kötelezettségvállalási szerződés, amit a Budapest Főváros Kormányhivatal Munkaügyi Központjával fogunk megkötni. Ez a dokumentum véglegesíti, hogy a program indulhat.

*

2013. első felében a Nemzeti Művelődési Intézet kulturális közfoglalkoztatásra vonatkozó programkonceptiót nyújtott be a Belügyminisztériumba. Mi is ez a kulturális közfoglalkoztatás?

A Hegyesi Judit rendszer-építő után Ditzendyné Frank Mariannal kezdem, aki a szakmai rész egyik felelőse és a kapcsolatépítés a tevékenységi köre.

Mátyus Aliz: *A kulturális közfoglalkoztatásról több szempontot kívá-*

Ditzendyné Frank Mariann

lasztva is kellene beszélünk. Először is, mit jelent a Művelődési Intézet szempontjából, mit az országnak? És mit neked?

Ditzendyné Frank Mariann: A Művelődési Intézetnek egy óriási lehetőséget, mert a szakma megmutathatja, hogy mennyire szükség van a kultúrára, a kulturális tevékenységekre, arra az intézményrendszerre, amely mindent segíti, működteti, szolgálja. El kell érni, hogy az emberek a legkisebb településeken ebben az országban, ezen a területen értéktérítő tevékenységet folytassanak. A program sikere mutatni fogja, hogy a közművelődési területet érdemes finanszírozni. Felmutatja azt is, hogy ezzel a területtel milyen értékes, hasznos munkához lehet juttatni embereket, a kulturális közfoglalkoztatottakat. Az ország szempontjából már eleve az, hogy 4000 ember december 1-jétől munkát kap, olyan munkát, ami értéket hordoz, s ami segíti őket abban, hogy a kapcsolatrendszerük a munka világában újraéledjen, hogy tevékenységük által értékesnek érezzék magukat. Ezek által megnő az esélye annak, hogy vissza tudjanak menni a munkaerőpiacra. Ez a program most április 30-ig tart. Várhatóan részben lehet lehetőség a folytatásra, részben pedig, ha a terület megmutatja, hogy mire képes, akkor az elkövetkezendő tervezési-fejlesztési időszaknak a forrásaiból a kulturális terület több forrást tud megszerezni, mint eddig.

Ezekből a forrásokból pedig a terület vissza tudja venni a szakembereit, akiket az elmúlt időszakban elveszített, köztük azokat is, akik most ebben a rendszerben belépnek a közfoglalkoztatási programba. Lehetőség van rá, hogy közfoglalkoztatás helyett később a kulturális intézményrendszer valamely területén tudjanak dolgozni, már nem közfoglalkoztatásban, hanem alkalmazottként. Tehát a program ilyen szempontból is egy lehetőség az országnak. Nyilván az is egy lehetőség, hogy 4000 ember erre az időszakra nem munkanélküliként él vagy regisztrált, hanem dolgozik. Mégpedig értelmes, értékteremtő munkát végez.

Számunkra, akik ezt a programot szervezzük, napról-napra újabb és újabb kihívást jelent a program.

M. A.: Vajon mit jelent a kulturális közfoglalkoztatási program azoknak a helyeknek, ahova kerülnek kulturális közfoglalkoztatottak. A helyeknek, akik kértek kulturális közfoglalkoztatottakat.

D-né F. M.: Attól kezdve, hogy akár művelődési háznak a túlélését jelentheti, mert lesz, aki vezesse, tehát a kulturális közfoglalkoztatott munkája áthidal egy időszakot, adott esetben a korábbi munkatársnak jelent munkát erre az időre, a civil szervezetek megerősítéséig sokféle lehetőség. A civil szervezetek tudják folytatni a szakmai munkát, és lehetőségük lesz olyan tevékenységek elvégzésére is, amelyekre nem volt. Hogyha nem volt annyi emberük, önkéntesük, akikkel egy közösségi tervezést meg tudtak volna valósítani, vagy egy közösségi folyamatot elindítani, most ebben a helyzetben lesz. Lesz egy képzés a közfoglalkoztatottaknak, aminek következtében a közfoglalkoztatott a helyszínen egyfajta generáló erőként jelenik meg, szakmai erőként. Hogyha adott a településen egy civil szervezet, elindíthatók folyamatok, a közfoglalkoztatottak segítségével közösségfejlesztési folyamatokat indítanak el, különböző igényeket tudnak generálni a településeken, hogy az emberekben megszülethessenek tervek, önmagukért, egymásért, a településért.

Fontos szakmai célkitűzés ebben a programban a helyi értéktárakhoz

való kapcsolódás, a Hungarikum Klubok kialakulásának, a Hungarikum törvény megvalósulásának a segítése. A közfoglalkoztatottak segítik megkezesni azokat az idős embereket, akiknek fontos a tudása, akár a fafaragóé, akár a csipkeverő nénié. Az ő segítségével tudjuk országos szinten a helyi értéktárakat, hungarikumokat kezelni, összegezni. Ezért is tartjuk nagyon fontosnak, hogy helybéli legyen a közfoglalkoztatott. A partnerszervezetektől kértük, hogy minden településen igyekezzenek a helyi embereket felvenni.

Az első és legfontosabb dolog, hogy a település vezetője vagy a településen működő partnerszervezet elköteleződjön, mert meggyőző számára, hogy ami megindul és kialakul a program fél éve alatt, az fontos. A közfoglalkoztatottaink egy hetet képzésben fognak tölteni, utána indul az ő munkájuk. Nyilván van sok olyan dolog, amit mi kérünk tőlük – mint Nemzeti Művelődési Intézet – a helyi értéktárakkal kapcsolatosan, hiszen ezen a területen törvényileg meghatározott a feladatunk. Szintén a program megkezdése előtt az ország minden megyéjében, megyei központokban a megyei irodák szervezésében, de központi részvétellel egy tájékoztató napot fogunk tartani a kulturális közfoglalkoztatással kapcsolatos tudnivalókról.

Az óriási létszámú közfoglalkoztatási program miatt november 1-jétől 134 asszisztens lép be a rendszerbe, munkájuk segíti a megyénként 100-330 közfoglalkoztatott felvételét. Megyénként 4-5-6-7 ember valósítja meg a további közfoglalkoztatottak munkaügyi, pénzügyi, szakmai dokumentációs rendszerének felállítását és működtetését.

Számomra leginkább a kapcsolatok hozadéka a legnagyobb pozitívum ebben a munkában. És hogy még több ismeretet kapok a magyar vidékről, a városokról. És az egész kulturális intézményrendszerrel. Végzettségem szerint humánerőforrás fejlesztési szakember vagyok, most készülök a diplomadolgozatom leadására a szociális munka és szociális gazdaság szakon, ahol pontosan azt vizsgálja maga a szakirány, hogy hogyan lehet közösségi módszertanokkal közösség által működtetett gazdaságokat létrehozni. Hogyan lehet a kistélepüléseket újraéleszteni, hogyan lehet az emberek által alkotott közösségekből gazdaságilag fenntartható közösségeket létrehozni.

M. A.: Akkor az egybeesés miatt nem véletlen, hogy a kulturális közfoglalkoztatási program országos szakmai irányítására a Művelődési Intézet téged kért fel. Köszönöm szépen, Mariann!

D-né F. M.: Köszönöm én is.

MÁTYUS ALIZ író, faluszociológus, a Szín – Közösségi Művelődés c. folyóirat alapító főszerkesztője, felelős szerkesztője.

HEGYESI JUDIT tanár, művelődésszervező, marketing- és reklámmenedzser, Európai Unió szakértő. Az elmúlt másfél évtizedben marketing- és projektmenedzserként, rendezvényszervezőként, marketing igazgatóként dolgozott multinacionális cégeknél és állami intézményeknél. A projekt ideje alatt a Kulturális Közfoglalkoztatási Program projektvezetője.

DITZENDYNE FRANK MARIANN közösségi szervezetfejlesztő, emberi erőforrás fejlesztési szakember, a HROD Közösségi Gazdaság- és Társadalomfejlesztési Központ fejlesztési igazgatója. Az elmúlt másfél évtizedben szociális, ifjúsági és kulturális közösségi programokat vezetett, illetve kapcsolódott be, szakértőként, trénerként, képzési szakemberként. Szakmai vezetőként vett részt a Nemzeti Művelődési Intézet Kulturális Közfoglalkoztatási Programjában az előkészítéstől a program megvalósításáig.